

FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 2.

Lýsingaprisur fyri þettireglu: 30 øyr. á forðduni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Mánadagin 8. januar 1938.

Koster kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuini. Telf. 143.

12. árg.

Telegram

til

„Føroya Social-Demokrat“

um kommunuvalið á Tvoroyri 6/1-38.

Tvoroyri, 7/1-38.

Arbeðaralistin A 169 st. -- 4 menn valdar. Sjálfstýris-, sambands-, keypmanna- og jarðaeig-
aralistin B 115 st. -- triggjar menn valdar. Mót-
mælislistin C 38 st. -- ongan mann. Missiónslistin
D 32 st. -- ongan mann.

Nú skuldi arbeðaraffeirlatið í Froðbiar sóknarstýri falla — tað var einki við at gera. Alt var sett inn uppá hetta. Og alir mótstøðumenn funnust, einstak og tóku hendur saman um hetta stóra mál. Sjálfstýrismenn og sambandsmenn í sama leypi við keypmönnum og jarðaeigarum til roka — tað vóru stíkkarar, trumfir vóru — tveir listar, annar ein missiónslisti við nøkrum arbeðarum nakað aftarlaga og hin ein sokallaður mót-mælislisti ella splitlisti, sum av stillarunum vóru ætlaðir at taka stemmur frá arbeðaralistanum — spjæða tær mest gjørligt. — Men allur ómakurin og øll hin harða agitastjónin var til þúra blekta onga nyttu. Afturhaldið rendi bollar móti einum múri. Arbeðarafjöldin stóð klettast — hon vildi ikki víkja frá sjálvverjuni; og tað eydnaðist henni at halda borgina, at halda meirlutan í sóknarstýrinum.

Vit vilja vóna at arbeðaraffeirlatið verður ført fyrri at halda áfram á teirri leið, teir eru byrjaðir, til frama fyrri arbeðsfólkið og sóknina sum heild í komandi árum.

Hugleiðing

við áramótið 1937-38.

(Framhald).

Gera vit upp, taka vit leysliga ein úrdrátt av ársins úrsliti í vinnulívi okkara á sjógv og á landi, møtir okkum eingin ljós mynd. Kortini megu vit sum heild viðganga, at 1937 bar av 1936. Ein mun framfeir bar seinasta ár okkara vinnulívi.

Suðurlandsfiskiskapurin, ið gjøgnum mong ár hefur verið álitið, hefur tey seinastu árin, serliga í fyrraárið, sviskið og verið eitt stórt vónbrot. Seinasta ár sveik hesin fiskiskapurin við, gav veiðimönnum lítila fortjenastu og reidurunum stórt undirskot. Kortini var hann eitt sindur frægari enn í 1936.

Þibetur kom grönlandsfiskiskapurin at roynast betri enn á nokrum sinni áður, særliga vígnaðist væl fyri snorinum. Og tá ið fiskaprísirnir vóru heilt góðir er vón fyrri, at grönlandsfiskiskapurin bœtti so væl uppá heildarúrslitið, at skipini, tey flestu í hvussu er, standa seg.

Tað harmiliga er, at tross henda bata í fiskiskapi og prisi eru fiskimannaintokurnar so smáar, at tað er ófátligt, hvussu familjurnar kunna klára seg við 4-5-6-700 og upp í 1000 kr. Hvat er tað at liva av, so dýrar sum allar vorur eru!

Skip, ið vóru við Bjarnaoyyna og Svalbard finga at kalla einki við húkinum. Tey mátti tessvegna rýma haðani annaðhvort til Grönlands ella á Eysturlandið í Íslandi. Summarfiskiskapurin í Íslandi royndist yvirhóvur væl.

Meðan tað ikki bar til hjá sluppunum við Bjarnaoyyna og Svalbard royndist fiskiskapurin her væl hjá trolarunum. Okkum kunnugt hava báðir teir føroysku trolararnir fingið endarnar at rokkið saman. Men stórvegis yvirskot er vist ikki talan um — í hvussu er ikki fyrri — Leivur Óssurson. Kolið og útreiðslan í síni heild er dýrkað so ræðuligt. Kolið er yvir 50pct. dýrari

enn tá ið hesin trolari byrjaði sín fiskiskap í 1936. Eini 5000 kr meiri í kóli pr. tór eru ikki smápengar árið runt.

Leingi hefur verið at kalla oyðdripið við strendur okkara. Men seinasta ár hefur bragdað reiðiliga fitt kring um í Føroyum. Tað eru vist mong, mong ár síðani heimaðfiskiskapurin hefur givið so frætt sum íffor. Hetta er kanska eitt gott tekin fyrri tey fyrstu komandi árin (?? 4 siga summir?)

Síðin hefur verið í orgrynni. Men úrslitið hefur verið vána-ligt vegna teir lágu prísirnar. Hin ógilegi síldafiskiskapurin í Íslandi vilja menn vera við hefur ávirkað prísir á okkara síld. Fleiri skip hava lutikið í síldaveiðuni í Íslandi. Veiðan hefur verið góð. Peningaúrslitið tó ikki gott hjá øllum vegna ringan sáttmála við Íslendingar, sum hava verið Føroyingum ov snúðigir. Roynst hefur fyrri fyrstu ferð verið eftir brugdum. Úrslitið sigist at vera eftir vónum. Kundi verið betur og hevði verið betur, um hetta ikki var royndardriftin. Átlandi halda menn fram við hesi drift. Vit vita, at ymsir fiskimenn ætla at royna brugduveidun í ár, um teir kunna fáa peningin til vega.

Klipp- og saltfiskasolan hefur gingið so væl í hond, at við ársins enda skal hvor stertur vera seldur. Hetta hava vit óivað Fiskaeksport at takka fyrri — og prísirnir hava verið betri enn t. d. hjá Íslendingum og Norðmönnum.

Í árinum, ið fór, var stovnað ein konservefabrikk — arbeðararnir í Havn komu við tankanum. — Hvussu hesari fyrritøku hefur gingist, vita vit ikki. Men hon skuldi haft livilíkindi. Nakað klutur skal hava verið við tollskipanini. Men tað man ikki vera floktari enn tað við skynsamari forhandling kann greiðast.

Árið hefur verið eitt toluligt grindaár. Særliga væl við komu jólagrindirnar.

Á landinum hefur árið verið eitt gott ár. Landbúðararnir hava verið ongandið selt so nógv eplir sum 1936/37. Prísirnir hava verið toluligir. Ulla- og skinnprísirnir hava verið so høgir sum undir kríggisárunum. Skurðurin var um miðal.

Vert er at nevna, at menn eru farnir undir at gera taksteinar í østørrí stíli. Hetta taktilfar skal roynast væl bæði í dygd og í prisi, er væl biligari enn pannplátur og er lyggjari um veturin og svaligari um summarið.

Sum seinasti táttur skal nevna-

ast kola- og undirgrundsspurn-ingurin, tann spurningur, tað mál, sum menn kring Føroya land seta sínar størsti vónir til. Vit vilja ynskja, at menn ikki verða vónsviknir her.

Okkum er av sonnum tørvur á, at tað fer at lýsa í sjónar-ringinum.

Latum okkum byrja árið við teirri vón!

Hugsjónarpolitikkurin

fram um

allan annan politikk.

Hin hugsjónarleysi er eins og hin rólleysi stelkurin. Følnar æviga. Kanska — helst tað — dugdi hann at fáa sær í munnin, dugdi kanska enná at róla sær í munnin. Men harvið er so alt sagt. Eingin tægr av samkenslu og viðfeling við fortíð ella framtíð ella nútíðar túndstreingjaða mannalív! Ein stokkut lola í andaligum fátækraðomi — og so líðugt! Líðugt fyrri ævir.

Orðið er Guð, sigur hin heilaga bókin. So satt, so satt. Tí í orðinum fær alt hitt rembandi og livandi í okkum lív, ævigt lív, ultan fyrri okkum á lívsins bylgjum, um tað hefur ævigan sannleika og etiskan vakurleika í sær, hefur hugsjónina, tankan, ið er foddur av tí heilaga neist-anum, borin á oldarinnar bylgjum. Hugsjón! Hon er grundvollarin. Hugsjónin, ið rokkur til mannanna uppruna og inn í hina óendaliga ævi.

Tað ræður viðvíkjandi religiön, tað ræður í øllum lívsins rembingum og stremban, at liggur ikki aftanfyrri ein hugsjón, ein sterkur tankavokstur, ið flættar lívið og tíðina inn í aldanna, í ættanna óenduliga lívsketu — so er tað bosið, ið brennist, týnist av sólarljósinum ella heljarkuldanum. Einki verður eftiri.

Politikkur, um hann skal liva, er verður at liva, má eisini hava sína hugsjón.

Aldri er nakar politikkur lagdur á eina so djúpa, so víttspennandi, so víð munnalívið ígjøgnum allar öldir víðfolandi og samfolandi hugsjón sum socialismen, sum javnaðarrokslan. Og tí hefur eingin politikkur og tí vil eingin politikkur koma at hava og tí hefur eingin politikkur haft tilfík lívsevni sum socialismen, eisini kallaður arbeðarapolitikkurin av tí, at eingin annar politikkur hefur sum socialismen lagt út í orrustu fyrri at frígera og hevja arbeðarafjöldina frá trælakorum til frimannskor. — Socialismunnað mannafrigerandi hugsjón má eisini ifylgja sína uppbyggjan og grundleggjandi egenskap taka sær av arbeðara-

fjöldini fyrst, fram fyrri allar aðrar státtir, tí arbeðarafjöldin er hópurin og tann parturin av menniskjum, sum er mest sker-ur, ringast staddur og verst fyrri-komin at veita sær andaligar sum materiellar sømdir. Tær andaligu og materiellu sømdir! Sorgarleikurin er, at tað er fullt so nógv tann andaligi skaðin, sum er veiddur arbeðarafjöldini, sum tann figgarliga neyð, ið torvur er á at bota. Henda síðan, tann andaliga, tann hugsjónar-liga, tað at broyta ta sálarliga innstillingina, psykuna, frá at vera merkt av feudalismuni, bourgeoisinum og privatkapitalismunnað óvundsjúku, hati, sundurlyndi og hensiýnsloysi yvir fyrri hvørjum øðrum, broyta til at vera ein heild, ein sam-vinnandi, hvørjum øðrum un-nandi flokkur, sum við eini mál-visari umskipan, kollvelting — helst friðaligari — av samfelag-num, teim ókonomisku lívs-treytum og víðurskiftum orkar undir tosemi og víð offurvilja at skapa lívshuga, lívsgleði og lívskraft, andaliga sum materielt — til øll.

Henda sinnishroytan, henda nýggja lívssjón, hetta broðrasinni istaðin fyrri klandurssinni og hugin at útnýtta hvønn annan — henda sinnisins revolusjón, hon tekst ikki við einum lopi, eftir einum ári. Hon má hava generasjónur. Hon má hava tíðina fyrri sær at læra mannaættina, at hin isoleraða privatkapitalist-iska gleðin við einum hópi av hatrí kring seg er bara eitt einasta »bedrag», eitt einasta snítari, er eingin gleði, men ein partur av helvíti við øllum helvítiskvolum undir, yvir og um seg. Tað má ganga ættarlið fyrri at læra menniskjun, ella fyrri at menniskjuni skulu erfara, at hin einasta holla, hin einasta varandi lukka og gleði er gleðin saman við øllum, er at tey fáu friu og lætta smilini verða til milliónir av smilum, smilum og gleðiskenslum yvir sjálvir at hava nógmikið av øllum og yvir